

1

D A L I S

Tą vyrą, priklaupusį ant šaligatvio prie apalpusios moters, išvydau vėliau, pirmiausia pastebėjau iš pintinės po gatvę pabirusius obuolius, kuriuos traiškė važiuojantys automobiliai. Priėjęs arčiau pamačiau, kad moteris jau atsigavusi, kaip tik tuo metu privažiavo ir greitiosios pagalbos automobilis, o priklaupęs vyras paslaugiai teiravosi moters, ar reikia dar kokios pagalbos. Kol sanitarai ant neštuvų kėlė nelaimėlę į automobilį, išbėgęs į gatvę ir ranka stabdydamas eismą jis rinko sveikus obuolius, krovė į pintinę ir bent dalį jų išgelbėjęs įdavė pintinę greitosios pagalbos sanitarams, tada pa-

mojavo pavymui. Iš pažiūros jis buvo keturiasdešimtmetis, gerai apsirengęs, bet rodėsi, kad visai nenustebtum retsykiais pamatęs jį miegantį ir gatvėje. Žinau, kad ir pats kartais galiu sudaryti tokį įspūdį, todėl per daug nesistebėjau, bet vyriškio rūpestingumas tikrai nustebino, tad nė nepajutau, kaip priėjęs užkalbinau:

– Kas jai nutiko?

Atsigręžęs pagalbininkas skėstelėjo rankomis.

– Kvailiau ir būti negali, užsižiopsojo į telefoną ir taip vožtelėjo kakta į stulpą, kad prarado sąmonę. Gerai, kad netoliese stovėjau, iškviečiau greitąją, nes niekam daugiau tai neparūpo.

Jis atrodė išvargęs, veidas kupinas ilgesio ir skausmo, ant žemės gulėjo jo sukrauti daiktai. Pakėlęs nuo žemės šūsnį lapų kyštelėjo vieną man ir pasiteiravo:

– Jeigu kur nors matėte ar pamatysite, apačioje yra telefonas, paskambinkite. – Lapas buvo su atšviesta vaikino nuotrauka, aš į ją pažvelgęs papurčiau galvą, bet iš mandagumo lapą paėmiau ir sulankstęs įsikišau į kišenę.

– Kas jam nutiko?

– Dingo kaip į vandenį, jau baigiame prarasti paskutinę viltį.

Užjaučiamai palinkسėjau, mąstydamas apie tai, kad jau kurį laiką socialiniuose tinkluose pastebiu žinių apie dingusius jaunuolius ar paauglius, matau sukurtas paieškų grupes ar girdžiu apie paupiuose rastus rūbus, o tokį tik filmuose matytą būdą, kai gatvėje dalijamos dingusiojo nuotraukos, apskritai regiu pirmą kartą. Kodėl tai vyksta, kas tai lemia? Žinoma, dauguma anksčiau ar vėliau atsiranda, bet net ir tie keli neatsiradę yra per daug. Atsisveikinę su nepažįstamuoju dar ilgai žvelgiau į sutraiškytus

ir tebetraiškomus ant gatvės grindinio obuolius, netrukus virsiančius dulkėta obuoliene, pagalvojau, kad jų būtų buvę dar daugiau, jeigu ne miklusis gelbėtojas, ir jau ruošiausi traukti savo keliu, bet ant stulpo kaltininko atbrailos išvydau padėtą segtuvą. Kuris jį paliko – ta moteris ar vyras? Ant segtuvo buvo užrašyti du žodžiai – „Arkos dienoraštis“, žinok dabar, kieno. Paėmiau jį dairydamasis aplinkui ir tikėdamasis, kad vyras dar nedingo, bet, matyt, per ilgai mėgavausi obuolienės gamyba, nes jo jau nebuvo nė kvapo. Palikti gatvėje radinio nesinorėjo, ir pamanęs, kad gal viduje bus reikiamos informacijos, prisėdau kavinukėje ir atsi-
verčiau segtuvą. Viduje buvo šūsnis padrikų lapų, juos pervertęs neradau, už ko užsikabinti, tad užverčiau segtuvą ir, kiek padvejojęs, parsinešiau namo. Prisiminęs, kad ant įduoto lapo su nuotrauka yra telefono numeris, mėginau paskambinti, bet jis buvo išjungtas, ir iš smalsumo atsivertęs segtuvą ėmiau sklaidyti lapus. Pirmiausia akys užkliuvo už keisto eksperimento aprašymo – buvau kadaisė apie tokį girdėjęs, bet čia jis buvo detaliai aprašytas.

Eksperimentas

Atsitiktinių skaičių generatorius ir minties (maldos) galia

Eksperimento tikslas: ar įmanoma nustatyti, kad mintys veikia per atstumą.

Vienoje patalpoje (mieste A) 120 savanorių studentų per ekraną tiesiogiai stebėjo, kaip atsitiktinių skaičių generatoriuje (panašiam į lotto aparatą) krinta kamuoliukai, kurių yra vienodas skaičius baltų ir juodų. Eksperimento dalyviai turėjo palaikyti baltus kamuoliukus. Nieko daugiau, tik norėti, kad iškristų baltas. Pats generatorius tuščioje salėje stovėjo už

kelių šimtų kilometrų (mieste B) ir vyko tiesioginė transliacija per ekraną (į miestą A). Vėliau kita tokio pat dydžio (120) studentų grupė, kuri nieko nežinojo apie pirmąją, vėl stebėjo tą patį procesą ir jų užduotis buvo tiesiog abejingai sekti krin-tančius kamuoliukus. Eksperimentas buvo kartojamas keletą kartų.

Nors anksčiau jau buvo nustatyta, kad „nesant“ stebėtojo (išjungus kamerą (mieste B) ir kamuoliukams riedant tuščioje salėje (mieste A)) per ilgą laikotarpį iškrenta vienodas baltų ir juodų kamuoliukų skaičius: 50 proc. baltų ir 50 proc. juodų (su nežymia, vos šimtosios procento dalies, paklaida), tačiau paaiškęjus šio eksperimento rezultatams mokslininkai liko šokiruoti: tuomet, kai stebėtojų grupė troško, kad iškristų baltas kamuoliukas, buvo užfiksuotas ženklus nuokrypis ir iškrisdavo maždaug 4 procentais daugiau baltų kamuoliukų. Įdomiausia, kad eksperimentas buvo kartotas ne vieną kartą įvairiose šalyse ir visada rezultatas buvo panašus.

4 procentai – daug ar mažai? Net ne tai svarbu (aišku, tai yra ryškus nuokrypis nuo normos), bet svarbiausia, kad 120 eksperimento dalyvių pakeitė atsitiktinių skaičių generatoriaus dinamiką per atstumą mintimis realiuoju laiku. Juk tas generatorius stovėjo už 300 kilometrų, kitame mieste, tuščioje salėje!

Manęs neapleidžia mintis: o jeigu eksperimente būtų dalyvavęs milijonas ar milijardas žmonių? O jeigu visas pasaulis? Kokį procentą pasiektume, ką galėtume nuveikti su tokia jėga? Sunku net įsivaizduoti, kas būtų, bet iš to eksperimento pasidariau tokią išvadą: melskimės už savo artimuosius ir draugus, melskimės karštai ir dažnai, linkėjime jiems to, ko labiausiai trūksta, nes tie 4 procentai pokyčio gal ir neišgelbės

*pasaulio, bet kažkam gali padėti priimti tinkamą sprendimą
ar išsaugoti vieno žmogaus gyvybę persveriant svarstyklės.*

Arkos dienoraštis

Peržvelgęs dienoraštį supratau, kad jis tikrai ne moters, o greičiausiai to dingusio vaikinuko, ir tai žadino smalsumą. Jame nebuvo jokių biografinių faktų, gyvenimo detalių, žmonių vardų ar paprastų nutikimų aprašymo, greičiau tai buvo jo svarbiausių suvoktų minčių dėlionė, kurios visuma suprantama tik jam. Nurodytu telefonu skambinau ir kitą dieną, ir dar kitą, bet adresatas buvo nepasiekiamas. Galiausiai, praėjus beveik savaitei, sulaukiau skambučio ir pasigirdo pažįstamas balsas:

– Sveiki, jūs man skambinate? Buvau labai užsiėmęs...

– Sveiki, – atsakiau, – skambinau norėdamas pasiteirauti, ar tuomet, kai padėjote tai moteriai gatvėje, nepalikote segtuvo?

– Ar jūs jį skaitėte? – nuskambėjo klausimas, kuris kartu buvo ir atsakymas.

– Atleiskite, bet pradžioje pavarčiau, manydamas, kad taip rasiu, kam jis priklauso: jums ar tai moteriai. O kai neatsiliepėte telefonu, tikrai jį paskaitinėjau, atsiprašau, – pasakiau, ir pasigirdo keistas klausimas:

– Kaip jūs manote, kur jis?

– Kas? – paklausiau nusteбęs.

– Ar perskaičius dienoraštį kilo minčių, kur jis galėtų būti?

– Hmm... atleiskite, bet jis toks padrikas ir specifinis, kad tikrai nenumanau... – atvirai atsakiau nutuokdamas, kad jis klausia apie vaikiną.

– Gaila, – pratarė jis, – bet dėkui, kad jį radote.

Susitarę, kad susitiksimė kitą dieną ir jį grąžinsiu, baigėme pokalbį, tada aš, tikėdamasis aptikti ką nors viltingo, dar kartą atidžiai perskaičiau dienoraštį, tačiau neaptikau jokių dingimo nei galimo atsiradimo pėdsakų.

Kitą dieną susitikome kavinėje, vyras širdingai dėkojo už radinį, vaišino mane arbata ir klausė, kuo galėtų atsilyginti. Jokio užmokesčio man, aišku, nereikėjo, bet smalsumo pagautas nesu-sivaldžiau:

– Kuo atsilyginti? Hmm... na, man nieko nereikia, nebent... kadangi taip netikėtai susidūriau su šia istorija, gal galėtumėte ją papasakoti?

Vyras, ilgokai žvelgęs man į akis, paklausė:

– Ar jūs turite tiek laiko? Tai nėra kelių sakinių istorija.

Nusišypsojęs pasiūliau:

– Tai gal pradėkite nuo tų baltų ir juodų kamuoliukų eksperimento?

– Iki jo bus nemažas kelias, ar turėsite kantrybės?

Linktelėjau galva, rodydamas, kad niekur neskubu, patogiai įsitaisiau ir paraginau pradėti, nesuvokdamas, kad kaip reikiant įkliuvau, o nepažįstamasis pradėjo pasakoti.